

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ №4

**КАФЕДРА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Право»
Шифр за ОПІ: ОК 12

Мова навчання: українська

Кропивницький - 2024

Євген ЗОЗУЛЯ, професор кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету №4 ДонДУВС, д.ю.н., професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету №4 ДонДУВС
Протокол №13 від «17» червня 2024 року

Т.в.о. завідувача кафедри

Ганна КОНАРЄВА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право
«17» червня 2024 року

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри - розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	4/ 120	4/ 120
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	1
Лекції:	20 годин	10
Семінарські:	20 годин	10
Практичні:		
Самостійна робота:	80 годин	100
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:5

1.2.Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців/фахівчинь у галузі права, здатних володіти знаннями про організацію та діяльність органів судової влади, систему органів й осіб, які здійснюють правоохоронну функцію, характер їх взаємодії та призначення в забезпеченні прав і основних свобод фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб.

Завдання: володіння фундаментальною теоретичною базою щодо принципів організації, ключових функцій та напрямів діяльності судової системи, державного правоохоронного сектору, а також інституцій правозахисного спрямування (як державних, так і недержавних); осмислення сучасних концептуальних підходів, спрямованих на реформування та підвищення ефективності роботи органів правосуддя та правопорядку в умовах

розвитку правової держави; розвиток когнітивних навичок з оперативного пошуку, критичного сприйняття, систематизації та інтеграції новітньої професійної інформації у сфері юриспруденції; вироблення вмінь фахового аналізу та тлумачення нормативно-правових актів, що регулюють діяльність судових і правоохоронних органів, із акцентом на здатність коректно співвідносити теоретичні положення з практичними аспектами їхньої реалізації; формування стійких професійних установок щодо безумовного дотримання принципу верховенства права, вимог законності та етичних стандартів у практичній діяльності.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни.

Пререквізити навчальної дисципліни: передмовою вивчення навчальної дисципліни є «Теорія держави та права», «Історія держави і права України».

Постреквізити навчальної дисципліни: компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування навчальної дисципліни «Конституційне право», «Адвокатура України».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 1	ПРН 18
знати еволюцію, сучасний стан, основні риси та закономірності розвитку судової влади та правоохоронної системи України		+
знати сутність правосуддя, його принципів та правоохоронної діяльності як особливого виду державної діяльності		+
знати засоби забезпечення законності та правопорядку в діяльності органів внутрішніх справ, прокуратури та судів	+	
знати особливості статусу та повноважень Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції		+
знати систему, структуру та порядок формування судів загальної юрисдикції, органів прокуратури та досудового розслідування		
знати особливості правового статусу суддів, прокурорів, слідчих та детективів антикорупційних органів		+
знати особливості організації та функціонування адвокатури та нотаріату як інститутів захисту прав людини		
знати місце та роль правоохоронних органів (СБУ, ДБР, НАБУ, БЕБ) у системі національної безпеки		+
знати співвідношення повноважень слідчого судді та органів досудового розслідування у кримінальному процесі	+	
знати роль міжнародних стандартів у сфері правосуддя та їх вплив на вітчизняну судову систему		+
знати взаємозв'язок і взаємозалежність між судовою владою та іншими гілками державної влади в Україні		+
вміти застосовувати положення законодавства про судоустрій	+	

для визначення належної інстанції та юрисдикції суду		
вміти користуватися нормативно-правовими актами та державними реєстрами (ЄДРСР тощо) для пошуку практики та баз даних		
вміти застосовувати набуті знання у власній професійній діяльності при підготовці звернень до правоохоронних органів		+
вміти давати морально-правову оцінку діяльності правоохоронних органів України згідно із Загальною декларацією прав людини та стандартами ООН	+	+
вміти давати правову оцінку діям посадових осіб правоохоронних органів у разі порушення ними процесуальних норм	+	
вміти оцінювати національне законодавство з точки зору його відповідності міжнародним зобов'язанням України у сфері судочинства		+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	усьог	у тому числі			усьог	у тому числі		
		о	л	с		сп	го	л
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Судові та правоохоронні органи								
Тема 1. Предмет, система і основні поняття курсу «Судові та правоохоронні органи»	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 2. Судова влада у системі поділу державної влади. Поняття правосуддя та його принципи.	15	2	2	11	15	2		13
Тема 3. Судова система та порядок формування судів загальної юрисдикції. Вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд	15	4	4	7	15		2	13
Тема 4. Конституційний Суд України	15	2	2	11	15		2	13
Тема 5. Прокуратура України: система органів	15	2	2	11	15	2		13
Тема 6. Органи досудового слідства. Поняття та структура Міністерства внутрішніх справ України	15	2	2	11	15	2		13
Тема 7. Поняття та структура інших правоохоронних	15	4	4	7	15	2	2	11

органів України: Служба безпеки України, Державне бюро розслідувань, Національне антикорупційне бюро України, Бюро економічної безпеки								
Тема 8. Адвокатура та адвокатська діяльність. Нотаріат та установи юстиції.	15	2	2	11	15	-	2	13
Всього	120	20	20	80	120	10	10	100

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Судові та правоохоронні органи

Тема 1. Предмет, система і основні поняття курсу «Судові та правоохоронні органи». Предмет, система та основні поняття дисципліни «Судові та правоохоронні органи України». Поняття, система і структура судових і правоохоронних органів. Правоохоронна діяльність: основні напрямки та головні риси. Законність, як універсальний принцип правоохоронної діяльності. Поняття і зміст правопорядку. Законодавчі джерела дисципліни «Судові та правоохоронні органи України».

Тема 2: Судова влада у системі поділу державної влади. Поняття правосуддя та його принципи. Судова влада: поняття та її ознаки, система, характеристика, значення. Засади та принципи організації і діяльності судової влади, судова система України. Судочинство як процесуальна форма здійснення судової влади: поняття, види, відмінність від інших процедур державної діяльності, міжнародно-правові стандарти судової процедури. Акти судової влади: види, ознаки, характеристика.

Тема 3: Судова система та порядок формування судів загальної юрисдикції. Вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд. Судова система: поняття, види, загальна характеристика. Поняття рівня та принципи судової системи. Судової інстанції, їх побудова та підпорядкованість.

Суди загальної юрисдикції: види, структура та повноваження.

Вимоги для суддів, порядок їх призначення та звільнення. Слідчий суддя: вимоги та повноваження.

Народні та присяжні засідателі: поняття, порядок призначення та функції.

Правовий статус осіб, що здійснюють правосуддя.

Тема 4: Конституційний Суд України. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні: структура, функції та повноваження.

Акти Конституційного Суду України.

Тема 5: Прокуратура України: система органів. Правові засади діяльності прокуратури. Система, структура та організація роботи органів

прокуратури. Функції прокуратури, їх загальна характеристика. Вимоги, що ставляться до кандидатів на посади прокурорів, порядок призначення та звільнення.

Тема 6: Органи досудового слідства. Поняття та структура Міністерства внутрішніх справ України. Поняття досудового розслідування, його правова основа, мета, форми, порядок здійснення та терміни. Органи досудового слідства, їх компетенція.

Поняття та структура Міністерства внутрішніх справ України. Структура, система та функції.

Основні права і обов'язки працівників поліції, її роль у боротьбі зі злочинністю. Підрозділи поліції та їх повноваження.

Тема 7: Поняття та структура інших правоохоронних органів України: Служба безпеки України, Державне бюро розслідувань, Національне антикорупційне бюро України, Бюро економічної безпеки. Поняття, система, повноваження, організація та правова основа діяльності:

- ✓ Служби безпеки України;
- ✓ Державного бюро розслідувань;
- ✓ Національного антикорупційного бюро України;
- ✓ Бюро економічної безпеки України.

Інші правоохоронні органи та органи виконавчої влади з правоохоронними функціями.

Тема 8: Адвокатура та адвокатська діяльність. Нотаріат та установи юстиції. Адвокатура в Україні: поняття, завдання, принципи організації та діяльності, форми та види адвокатської діяльності.

Поняття нотаріату та його завдання. Принципи діяльності, система та структура органів нотаріату. нотаріальних органів.

Міністерство юстиції України: структура та повноваження.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

При оцінюванні заліку на денній/заочній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату. Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Судові та правоохоронні органи України : підручник / В. В. Дараган, О. П. Бойко, Т. Г. Бадалова та ін.; 2-е вид., доп. і перероб. Дніпро : ДДУВС, 2023. 436 с.
2. Судові та правоохоронні органи України : підручник / [В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін.]. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.
3. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник. МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова. Харків. 2020. 512 с.

4. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / [М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 656 с.

5. Багрій М. В. Практикум з курсу «Судові та правоохоронні органи України»: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2024. 134 с.

Допоміжні

1. Бойко С. П. Конституційні засади організації судової влади в Україні : монографія. Харків : Право, 2020. 304 с.

2. Копотун І.М. Судова влада в Україні. Особливості організації та здійснення в умовах воєнного стану. Підручник. Видавництво «Центр учбової літератури». 2022. 634 с.

3. Матвеевський О. В., Ярова Л. В. Організація судових і правоохоронних органів України. Курс лекцій. Фенікс. 2020. 376 с.

4. Молдован В. В. Розвиток нотаріату в Україні: сучасні виклики. Право України. 2020. № 7. С. 35-44.

5. Прокуратура України. навч.-метод. посіб. кол. авт. Одеса : Фенікс. 2020. 285 с.

6. Савчин М. В. Поліція в системі публічної влади: порівняльно-правовий аналіз. Ужгород : Ліра, 2020. 356 с.

7. Святоцький О. Д. Адвокатура України: сучасний стан і перспективи розвитку. Київ : Алерта, 2020. 240 с.

8. Сенченко Н. М. Судові та правоохоронні органи: методичні вказівки до самостійної роботи. Чернігів, 2024. 28 с.

9. Судові та правоохоронні органи України : навч.-метод посіб/укл. Н.В. Копча, В.В. Копча. Ужгород: Вид-во Ужгородського національного ун-ту, 2023. 46 с.

10. Судові, правоохоронні органи та органи юстиції України : навчальний посібник / А. М. Куліш, Т. А. Кобзева, Є. В. Михайловська. Суми : Сумський державний університет, 2021. 816 с.

11. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Центр навчальної літератури. 2021. 202 с.

12. Тітко С. В. Сучасні тенденції реформування прокуратури України. Право України. 2020. № 9. С. 52-63.

13. Швець Д. Реформа поліції: проблеми та перспективи. Юридична наука. 2021. № 1. С. 115-124.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Закон України від 01.01.1990 № 995_004. Дата оновлення 01.08.2021 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

3. Про судоустрій та статус суддів. Закон України від 23.12.2022 р. № 2453-VI Дата оновлення 15.04.2020 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
4. Про прокуратуру. Закон України від 14.10.2014 року № 1697-VII Дата оновлення 09.07.2023 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. № 995_015.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Дата оновлення 31.03.2023. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
7. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. Дата оновлення: 31.03.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність від 05 липня 2012 р. № ВР-5076-VI. Дата оновлення 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
9. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 №ВР- 876-VII. Дата оновлення 02.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>.
10. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 №ВР-1777-XII. Дата оновлення 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>.
11. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. Дата оновлення 02.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>
12. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2015. №2337-VIII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>.
13. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22.02.2006. № 3460-IV. Дата оновлення 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15#Text>.
14. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 №580-VIII. Дата оновлення: 02.08.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
15. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 №2229-XII. Дата оновлення 02.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
16. Про Національне центральне бюро Інтерполу: Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 року № 220. Дата оновлення:16.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-93-%D0%BF>
17. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. Дата оновлення 15.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>

Інтернет-ресурси:

1. <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=767> Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта».
2. <https://www.president.gov.ua/> Офіційне інтернет-представництво Президента України
3. <https://www.kmu.gov.ua/> Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (Урядовий портал)
4. <http://zakon.rada.gov.ua/> Законодавство України на офіційному веб-сайті Верховної Ради України
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> Бібліотека України імені В.І. Вернадського